

KVALLSSTRÄCKET VID BJÖRNÖN SOMMAREN 1979

Thomas Skoglund

För andra året i följd bedrevs kontinuerliga sträckfågelstudier vid Björnön under sommarkvällarna. Totalt bevakades 48 av 54 kvällar under tiden 16.7-7.9 och den sammanlagda observationstiden uppgick till 121h 15'. Detta ger i snitt drygt två och en halv timme per kväll, vilket är nästan exakt lika mycket som förra året. Fördelningen av observationstillfällena framgår av tabell 1.

Månad	5-dgrs period	1 9 7 8 d tim	1 9 7 9 d tim
Juli	3	3 9.15	2 8.00
	4	2 6.00	5 15.00
	5	3 10.00	4 12.00
	6	5 14.30	5 13.15
Augusti	1	5 11.00	5 12.45
	2	5 13.30	4 11.30
	3	4 11.00	5 13.45
	4	5 12.30	4 9.15
	5	5 11.30	4 8.30
	6	5 10.00	4 9.15
September	1	3 6.30	4 8.00
	2		2 2.45
TOTALT		45 115.45	48 121.15

Tabell 1. Observationstillfällena kvällstid på Björnön fördelat på femdagarsperioder och år. d = antalet observationsdagar.

Av de sex kvällar, som observation ej gjordes, berodde en(26.8) på dåligt väder. Övriga missar har andra, mer beklagliga orsaker. I tabell och figurer har materialet indelats i femdagarsperioder, vilka överensstämmer med Edelstams (1972) indelning av Ottenbymaterialet i tiodagarsperioder. Dessa är sålunda följande : 13-22.7, 23.7-1.8, 2-11.8, 12-21.8, 22-31.8, samt 1-10.9. På grund av den relativt korta tidsperioden som redovisas, föredrogs att indela materialet i femdagarsperioder, för att tydligare åskådliggöra säsongsrhythmen hos några arter.

Huvudobservatörer var Per Magnusson (9 kvällar), Thomas Skoglund (8), Martin Green (6), Ulf Jonfelt (6), Daniel Green (5), Ulf Carlson (3), Hans-Olof Hellkvist (3), Öyvind Dössland (2), Jan-Henrik Fallgren (2), Kjell-Olof Hedlund (2), Henry Hirsimäki (1) och Leif Johansson (1). Bland övriga intresserade bör nämnas Nils Arvidsson, Tommy Bengtsson, Åke Berg, Gösta Friedler, Gösta Gavelin, Magnus Liljefors, Anders Lindell, Bo Nensén och Michael Präckel.

RESULTAT

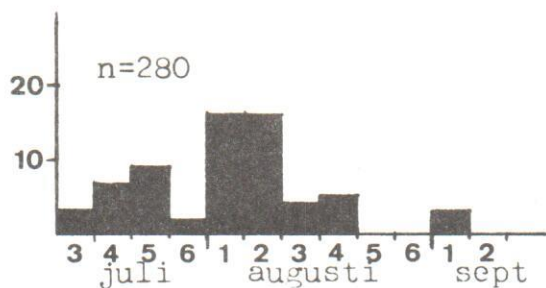
Nedan presenteras resultaten för några av de intressantare arterna. Av de 39 arter som registrerats på sträck under de båda åren, är materialet än så länge för tunt för de allra flesta. Därför är det knappast av intresse att redan nu försöka utvärdera något ur det materialet.

Totalt inräknades 11 278 sträckande fåglar 1979, jämfört med 29 892 ex 1978. Bortser man från staren, vilken ordas vidare om nedan, blir dock minskningen knappt 24 %. Största andelen av årets årssumma svarar gulärulan för, med 5 895 ex eller 53 %.

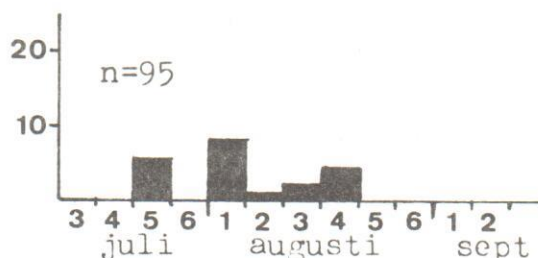
Gruppvis genomgång

Charadriidae och Scolopacidae

Sträcket av vadare blev klart individrikare i år, än 1978. Exempelvis sågs nästan dubbelt så många ljungpipare och klart fler tofsvipor. Figur 1 visar säsongrytmen för alla vadare och figur 2 visar tofsvipans sträckperioder.

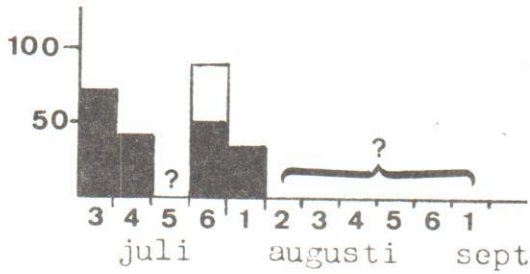

Figur 1. Antalet sträckande vadare per observationstillfälle och femdagarsperiod.

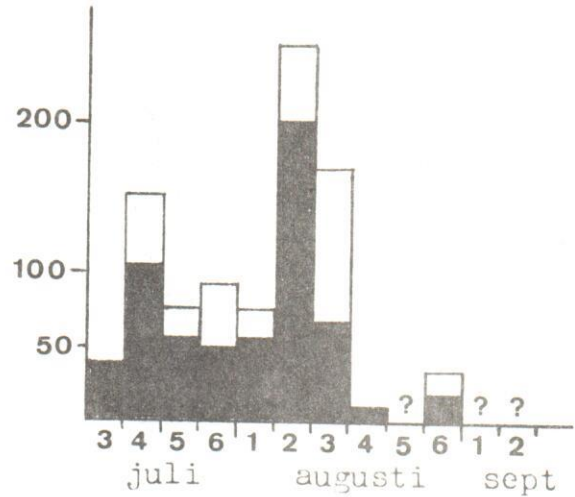

Figur 2. Antalet sträckande tofsvipor per observationstillfälle och femdagarsperiod.

Jämfört med 1978 kulminerade vadarsträcket ca en vecka senare. Detta visar även god överensstämmighet med antalet rastande tofsvipor, vilket framgår av figurer 3 och 4.

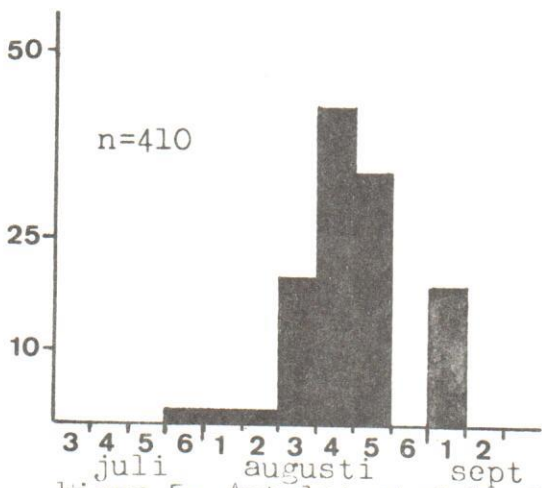
Figur 3. Antalet rastande tofsvipor 1978. Fylld stapel anger genomsnittet per femdagarsperiod och ofylld max-noteringen.

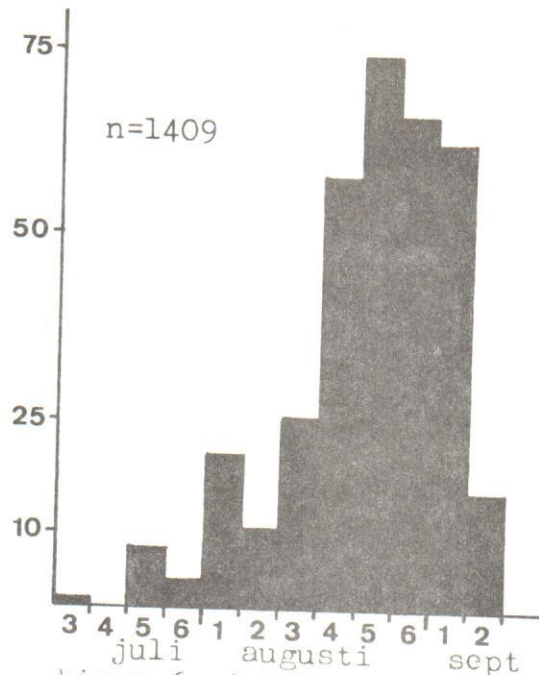
Figur 4. Antalet rastande tofsvipor 1979. Fylld stapel anger genomsnittet per femdagarsperiod och ofylld max-noteringen.

Hirundinidae

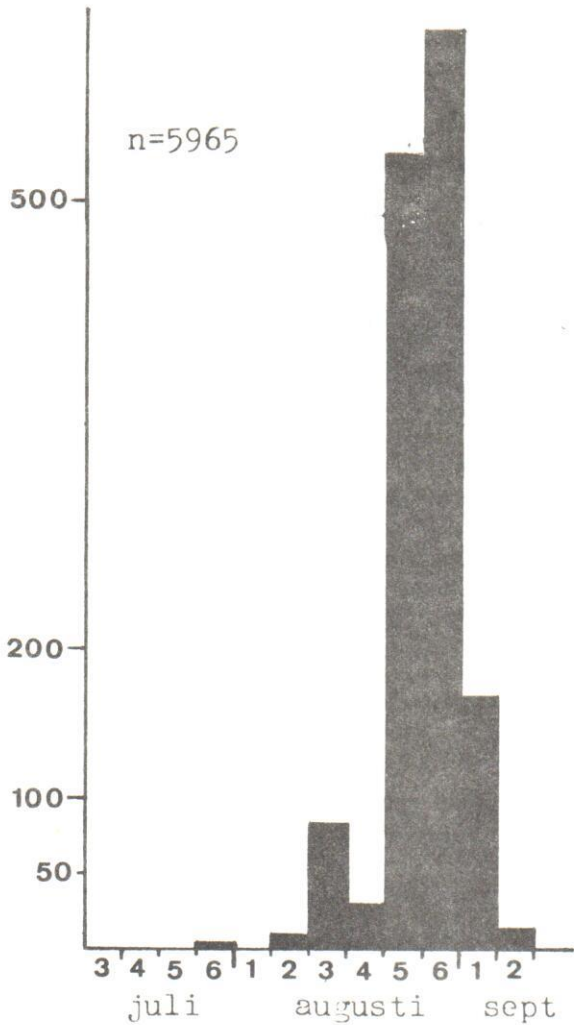
Sammantaget blev svalsträcket klart mindre i år, mindre än hälften jämfört med 1978. Inressant var dock, att samtliga svalor artbestämdes, mot 73 % 1978. Vad detta beror på lönar sig knappast att spekulera i. Detta medförde dock att figurer 5-7 kan presenteras för arterna var för sig, vilket kan vara intressant. Detta visar att sträcket av back- och hussvala kulminerar något tidigare än ladusvalans. Några uppgifter om att svalor inte räknats vissa kvällar eller om stora blandflockar har inte inkommit.

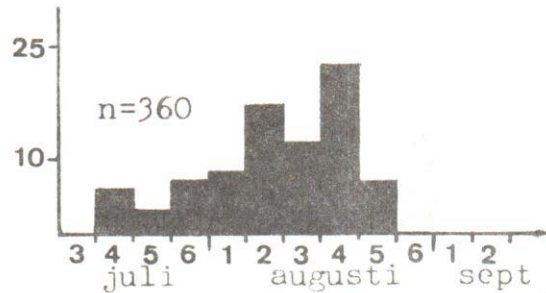
Figur 5. Antalet sträckande backsvalar per observations-tillfälle och femdagarsperiod.

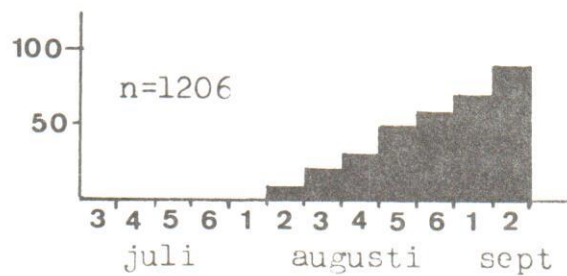
Figur 6. Antalet sträckande ladusvalor per observations-tillfälle och femdagarsperiod.

Figur 8. Antalet sträckande gulärlor per observations-tillfälle och femdagarsperiod.

Figur 7. Antalet sträckande hussvalor per observations-tillfälle och femdagarsperiod.

Figur 9. Antalet sträckande sädesärlor per observations-tillfälle och femdagarsperiod.

Motacillidae

En av de få arter som uppvisade högre totalsumma i år än 1978, var gulärulan, medan antalet sädesärlor var klart mindre. Figur 8 visar gulärulans markanta sträcktopp i slutet av augusti, vilket väl överensstämmer med toppen 1978. Bästa kvällen, 30.8, inräknades 1090 ex. Som tidigare nämnts inräknades klart färre sädesärlor i år och även säsongrytmen uppvisade en annan karaktär. Förra året verkade arten ha en sträcktopp 21-25.8, men 1979 ökade antalet hela tiden ut och frågan är om kulmen var nådd vid observationernas avbrytande.

Sturnidae

Starens sträck kom att skilja sig markant från förra året. Visserligen märktes en sträcktopp ungefär vid samma tid som under 1978, men totalsumman blev närmast obetydlig, jämfört med 1978. Endast en tiondel av fjolårets antal inräknades.

Art/Dekad	juli		augusti			sept	Summa
	13-22	23- 1	2-11	12-21	22-31	1-10	
Storlom			2				2
häger					4		4
bivråk			2	1			3
fiskgjuse			2		1		3
trana					6		6
st strandpipare		2					2
ljungpipare	8		35				43
kustpipare			18	3		1	22
obest pipare		5					5
tofsvipa		25	43	27			95
kärrensnäppa		5					5
Calidris sp		1					1
brushane	1		13	1			15
myrspov	27						27
storspov		1					1
svartsnäppa			2				2
gluttsnäppa	1	3	4				8
skogssnäppa	1	1		1	1		4
grönbena		1	23	6			30
Tringa sp	3						3
obest vadare			6		1	10	17
fiskmås					1		1
silltrut	1	1					2
skräntärna			2				2
fisktärna					6		6
skogsduva					1		1
backsvala		11	16	172	134	77	410
ladusvala	2	55	149	365	557	281	1409
hussvala	31	46	106	150	27		360
trädpiplärka				2	22	3	27
gulärta		20	31	545	4584	715	5895
sädesärta		2	36	215	451	502	1206
rödvingetrast						5	5
stare	10	12	75	1523	37		1657
TOTALT	85	191	565	3011	5832	1594	11278

Tabell 2. Sträcksummor.

Litteratur

Edelstam, C 1976. The visible migration of birds at Ottenby, Sweden

Skoglund, T 1979. Kvällssträcket vid Björnöen 15.7 - 5.9 1978. RAPPORT 1978
- Sträckfågelstudier i Västerås kommun: 2-6. Stencil